U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců Mgr. Radovana Havelce, JUDr. Vojtěcha Šimíčka, JUDr. Zdeňka Kühna a JUDr. Milana Kamlacha v právní věci žalobce: **K. D.**, zastoupeného JUDr. Marií Cilínkovou, advokátkou se sídlem Praha 1, Bolzanova 1, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 18. 8. 2011, č. j. 45 Az 17/2010 - 41,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Ustanovené zástupkyni žalobce JUDr. Marii Cilínkové **se určuje** odměna za zastupování ve výši 2880 Kč, která bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto usnesení.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím ze dne 18. 2. 2008, č. j. OAM-118/LE-BE03-BE07-2008 (dále jen „napadené rozhodnutí“), žalovaný shledal žádost žalobce o mezinárodní ochranu nepřípustnou podle § 10a písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o azylu), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“) a podle § 25 písm. i) téhož zákona řízení o udělení mezinárodní ochrany zastavil. Současně uvedl, že (případná) žaloba proti tomuto rozhodnutí nemá podle § 32 odst. 3 zákona o azylu odkladný účinek.

Rozhodnutí žalovaného napadl žalobce u Krajského soudu v Praze žalobou; ten ji usnesením ze dne 1. 4. 2008, č. j. 46 Az 31/2008 - 18, odmítl a současně rozhodl o tom, že se žádost o přiznání odkladného účinku zamítá. Toto usnesení krajského soudu bylo ke kasační stížnosti žalobce zrušeno rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 11. 2008, č. j. 2 Azs 86/2008 – 69, a věc byla vrácena zpět krajskému soudu k dalšímu

řízení. Krajský soud ve věci znovu rozhodl usnesením ze dne 18. 5. 2009, č. j. 46 Az 118/2008 – 23, kterým řízení o žalobě zastavil. I toto usnesení bylo ke kasační stížnosti žalobce zrušeno rozsudkem zdejšího soudu ze dne 18. 6. 2010, č. j. 2 Azs 22/2010 - 52, a věc byla vrácena krajskému soudu k dalšímu řízení.

V rámci nového soudního řízení krajský soud poprvé meritorně žalobu projednal a rozsudkem ze dne 18. 8. 2011, č. j. 45 Az 17/2010 – 41, ji zamítl. V odůvodnění rozsudku krajský soud ke skutkovému stavu věci uvedl, že žalobce podal již druhou žádost o udělení mezinárodní ochrany. Poprvé (dne 21. 2. 2007 jako důvod odchodu ze Sýrie uvedl, že tam pracoval jako dělník, nic neměl, a proto se rozhodl odejít. Dále vypověděl, že důvodem odchodu ze Sýrie bylo pronásledování vládou, a to kvůli obvinění z účasti na demonstraci konané dne 12. 3. 2004, při které byla rozbita vládní socha. Uvedl též, že jako Kurd nemá od narození žádné občanství. Druhou žádost podal žalobce dne 11. 2. 2008 a uvedl v ní, že důvodem odchodu ze Sýrie bylo jeho hledání vládou a že jako člověk bez státní příslušnosti nemá v Sýrii žádná práva; hledá ho policie a bojí se uvěznění.

Krajský soud k problematice opakovaně podávaných žádostí o udělení mezinárodní ochrany odkázal na judikaturu zdejšího soudu a podotkl, že břemeno tvrzení leží vždy na žadateli o udělení mezinárodní ochrany. Jedině žadatel ví, proč zemi původu opustil, a proto je na něm, aby uvedl veškeré relevantní důvody své žádosti. Krajský soud porovnal skutečnosti uváděné žalobcem v obou řízeních a dospěl k závěru, že žalobce ve druhé žádosti o udělení mezinárodní ochrany uvedl v zásadě stejné důvody jako v žádosti první. V obou případech velmi obecně hovořil o potížích se syrskými vládními orgány pro účast na demonstraci a pro svou národnost. Dle názoru krajského soudu žalobce neuvedl žádnou novou skutečnost, a proto byly splněny podmínky pro použití § 10a písm. e) zákona o azylu, ve spojení s § 25 písm. i) téhož zákona.

Pokud žalobce namítal, že při první žádosti o udělení mezinárodní ochrany se cítil zmaten a zastrašen českými orgány, a proto nemohl v úplnosti vylíčit skutečnosti týkající se jeho politické angažovanosti, krajský soud uvedl, že institut opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany neslouží k upřesňování a skutkovému doplňování předchozí žádosti; má postihovat případy, kdy se objeví takové závažné skutečnosti, které by mohly ovlivnit postavení žadatele a které nemohl uplatnit nikoliv vlastní vinou během předchozího řízení. Skutečnosti, které žalobce zmiňuje ve své druhé žádosti (údajné pronásledování po událostech v Kamishli, kde k nepokojům docházelo v roce 2004 a 2005), se odehrály dávno předtím, než podal první žádost. Krajský soud dodal, že žadatel není povinen dokázat veškerá svá tvrzení. Často není v možnostech žadatele nic jiného, než dokázat svá tvrzení vlastní věrohodnou výpovědí; proto je na ni kladen tak velký důraz. Žalobce se tak nemůže zaštiťovat tím, že v době podání první žádosti neměl k dispozici důkazy, které předkládá nyní v soudním řízení. Krajský soud neshledal ze strany žalovaného ani porušení zásad správního řízení ze strany žalovaného či zneužití správního uvážení.

Rozsudek krajského soudu napadl žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížností, opírající se o důvody dle § 103 odst. 1 písm. a), b), d) soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“).

Žalovaný se podle stěžovatele dopustil pochybení tím, že nedostatečně zjistil skutkový stav věci a pro údajně nedoložené nové skutečnosti se odmítl jeho žádostí zabývat a řízení zastavil. Stěžovatel trvá na tom, že nové skutečnosti uvedl, a proto je rozhodnutí žalovaného v tomto směru nepřezkoumatelné. Žalovaný si neopatřil žádné podklady, ačkoli je země původu stěžovatele známa špatným stavem dodržování lidských práv a existencí národnostního útisku; tyto skutečnosti měl žalovaný zohlednit ve prospěch stěžovatele. Dále žalovanému vytýká, že mu nebyla dána možnost při ústním jednání podrobněji vylíčit své obavy a strach z pronásledování.

Stěžovatel tak nesouhlasí ani s právním názorem krajského soudu, který podle něj nesprávně posoudil, že ve druhé žádosti nebyly uvedeny žádné nové skutečnosti, které by odůvodňovaly udělení azylu či doplňkové ochrany. Rovněž považuje i rozsudek krajského soudu za nepřezkoumatelný, neboť z něj není patrné, jaké úvahy jej vedly k závěru, že stěžovatel neuváděl žádné nové důvody.

Stěžovatel trvá na tom, že v řízení prokázal, že má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu své národnosti a politické příslušnosti, že byl pro účast na protivládní demonstraci vyslýchán syrskými orgány a byl dokonce během výslechu mučen a nucen k výpovědi. Potom se skrýval a později se mu podařilo uprchnout do ČR. Vše přitom prokázal vlastní věrohodnou výpovědí, přičemž bylo povinností žalovaného, aby v pochybnostech shromáždil dostupné důkazy, které by jeho věrohodnost vyvrátily.

V novém (nyní posuzovaném) řízení stěžovatel uvedl nové azylově relevantní skutečnosti. Jde především o jeho angažovanost v kurdské politické straně *YEKITI*, která je v Sýrii zakázána. Pokud jde o pronásledování Kurdů, to je všeobecně známou skutečností. Kurdové bojují za své právo na sebeurčení již desetiletí, nepožívají ochrany žádného státu a jsou zbavováni občanských a politických práv. Stěžovatel uvádí, že v případě návratu do země původu, který mu hrozí, by ho z uvedených důvodů čekalo mučení, a pokud by na něm nebyl vykonán trest smrti, je ohrožen dlouholetým vězením. Ve správním řízení přitom uváděl i důvody pro udělení doplňkové ochrany (§ 14a zákona o azylu), avšak žalovaný se k nim vůbec nevyjádřil. V jeho případě jsou minimálně tyto důvody dány, neboť mu ve státě původu hrozí mučení a trest smrti za uplatňování práv a svobod a má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu národnosti a příslušnosti k sociální skupině a pro zastávání určitých politických názorů. V jeho případě byl porušen princip *non-refoulement* podle čl. 33 Úmluvy o právním postavení uprchlíků

Přijatelnost kasační stížnosti spatřuje stěžovatel v tom, že se krajský soud dopustil zásadního pochybení, které mělo dopad do jeho hmotně právní sféry, že nerespektoval ustálenou judikaturu k problematice nepřípustnosti opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany a že v řízení došlo k pochybení při provádění a hodnocení dokazování.

Nejprve je nutno uvést, že podle § 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s. je kasační stížnost nepřípustná proti rozhodnutí, *jímž soud rozhodl znovu poté, kdy jeho původní rozhodnutí bylo zrušeno Nejvyšším správním soudem; to neplatí, je-li jako důvod kasační stížnosti namítáno, že se soud neřídil závazným právním názorem Nejvyššího správního soudu.* K interpretaci uvedeného ustanovení se vyslovil Ústavní soud v nálezu ze dne 8. 6. 2005, sp.

zn. IV. ÚS 136/05 (dostupný z http://nalus.usoud.cz), v němž uvedl, že smyslem a účelem citovaného ustanovení je, aby se kasační soud nemusel znovu zabývat věcí, u které již jedenkrát svůj právní názor na výklad hmotného práva závazný pro nižší soud vyslovil, a to v situaci, kdy se nižší soud tímto právním názorem řídil. Směřuje-li tedy kasační stížnost proti rozhodnutí, jímž krajský soud rozhodl poté, kdy jeho rozhodnutí bylo zrušeno Nejvyšším správním soudem, je kasační stížnost přípustná jednak stran právní otázky, kterou se Nejvyšší správní soud nezabýval, neboť toho vzhledem k důvodu zrušení rozhodnutí krajského soudu nebylo třeba či to dokonce ani nebylo možné. Dále je přípustná, opírá-li se o námitku, že se soud neřídil závazným právním názorem Nejvyššího správního soudu stran právní otázky, kterou tento soud posuzoval (čítaje v to i relevantní skutkové okolnosti rozhodné pro posouzení právní otázky). Jiné, než shora uvedené, důvody nemohou být meritorně projednány (viz též usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 6. 2008, č. j. 2 Afs 26/2008 – 119; všechna rozhodnutí zdejšího soudu jsou dostupná z www.nssoud.cz).

Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že právě projednávaná kasační stížnost je ve smyslu § 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s. přípustná, neboť se dotýká právních otázek, kterými se Nejvyšší správní soud v předchozích dvou rozhodnutích dosud nezabýval, protože v předchozích řízeních nebyl prostor pro meritorní přezkum věci.

Po konstatování přípustnosti kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud, ve smyslu § 104a s. ř. s., zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle citovaného ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná.

S ohledem na ochranu veřejných subjektivních práv fyzických a právnických osob je vhodné připomenout, že v případě řízení o kasační stížnosti byla soudní ochrana stěžovateli již poskytnuta individuálním projednáním jeho věci na úrovni krajského soudu, a to v plné jurisdikci. Další procesní postup v rámci správního soudnictví nezvyšuje automaticky míru právní ochrany stěžovatele a je podmíněn již zmíněným přesahem jeho vlastních zájmů. Zákonný pojem *přesah vlastních zájmů stěžovatele*, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, představuje typický neurčitý právní pojem. Pokud jde o jeho výklad, ten byl podán například v usnesení zdejšího soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publikovaném pod č. 933/2006 Sb. NSS, podle kterého *„přesahem vlastních zájmů stěžovatele je jen natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je – kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce – pro Nejvyšší správní soud též nezbytné vyslovit právní názor k určitému typu případů či právních otázek. Přesah vlastních zájmů stěžovatele je dán jen v případě rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu. Primárním úkolem Nejvyššího správního soudu v řízení o kasačních stížnostech ve věcech azylu je proto nejen ochrana individuálních veřejných subjektivních práv, nýbrž také výklad právního řádu a sjednocování rozhodovací činnosti krajských soudů.“* Z tohoto pohledu bylo tedy nahlíženo na jednotlivé uplatněné kasační důvody.

Jádrem stěžovatelovy kasační argumentace je tvrzení, že v opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany uvedl nové okolnosti, a z toho důvodu nemohly být dány podmínky pro posouzení této žádosti jako nepřípustné podle § 10a písm. e) zákona o azylu. Stěžovatel tvrdí, že ve druhém řízení o udělení mezinárodní ochrany uvedl nové

skutečnosti, avšak žalovaný se jimi vůbec nezabýval. Problematikou opakovaně podávaných žádostí o udělení mezinárodní ochrany se Nejvyšší správní soud podrobně zabýval v rozsudku ze dne 11. 6. 2009, č. j. 9 Azs 5/2009 – 65, ve kterém konstatoval, že k tomu, aby bylo možno opakovaně podanou žádost meritorně projednat, je nutné kumulativní naplnění dvou podmínek ze strany žadatele: 1. je žadatel povinen uvést nové skutečnosti nebo zjištění a 2. se musí jednat o takové skutečnosti či zjištění, jež nebyly bez vlastního zavinění žadatele zkoumány v předchozím řízení. V citovaném rozsudku se rovněž uvádí, že *„[i]nstitut opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany neslouží k upřesňování či skutkovému doplňování předchozí žádosti. Jeho hlavním smyslem a účelem je postihnout případy, kdy se objeví takové závažné skutečnosti, které by mohly ovlivnit postavení žadatele a které nemohl uplatnit vlastní vinou během předchozího řízení. Zpravidla se přitom může jednat o takové skutečnosti, ke kterým došlo během času a jako takové lze připomenout zejména změnu situace v zemi původu nebo změnu poměrů ve vztahu k osobě žadatele.“* V rozsudku ze dne 30. 6. 2009, č. j. 4 Azs 23/2009 – 64, Nejvyšší správní soud shrnul procesní postup správního orgánu tak, že *„podává-li žadatel o mezinárodní ochranu opakovanou žádost, stanoví zákon o azylu pro věcné posouzení žádosti podmínku tvrzení nových skutečností či zjištění. Je tedy povinností žadatele, aby takovéto nové skutečnosti či zjištění správnímu orgánu v nové žádosti uvedl. V opačném případě je nucen správní orgán na základě citovaného § 10a písm. e) zákona o azylu posoudit žádost jako nepřípustnou. (...) Stěžovatel neunesl břemeno tvrzení, jelikož neuvedl nové skutečnosti nebo zjištění, neuplatněné bez jeho zavinění v řízení předchozím, jeho nová žádost je proto nepřípustná ve smyslu § 10 a písm. e) zákona o azylu a správní orgán nemá povinnost provádět žádná skutková zjištění. Za této situace, kdy správní orgán v souladu se zákonem o azylu uzavřel, že podaná žádost je nepřípustná z důvodu podle § 10a písm. e) zákona, byl žalovaný povinen ve smyslu § 25 písm. i) tohoto zákona řízení o žádosti zastavit.“* K postupu krajského soudu při přezkumu rozhodnutí o zastavení řízení o udělení mezinárodní ochrany pro nepřípustnost se zdejší soud vyslovil v rozsudku ze dne 8. 9. 2011, č. j. 7 Azs 28/2011 – 74, tak že, *„[b]ylo-li řízení o žádosti o udělení mezinárodní ochrany zastaveno pro nepřípustnost podle § 25 písm. i) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, zkoumá správní soud pouze to, zda byly dány podmínky pro zastavení řízení. Důvody uváděné žadateli se zabývá pouze z toho hlediska, zda jim mohly být známy v době první žádosti a zda je tedy mohli uvést, či zda jim v tom nebránily objektivní důvody, zpravidla spočívající v tom, že o těchto důvodech vůbec nevěděli nebo je nemohli z objektivních či legitimních subjektivních příčin uvést.“* Vycházel-li tedy žalovaný z toho, že stěžovatel neuvedl žádné nové skutečnosti, a on sám nebyl povinen tyto případné skutečnosti zjišťovat, postupoval v souladu s ustálenou judikaturou správních soudů; totéž platí i pro způsob, jakým tento postup vyhodnotil krajský soud.

V této souvislosti stěžovatel namítá i nepřezkoumatelnost rozsudku krajského soudu právě pro nedostatek důvodů, kterou spatřuje v tom, že z odůvodnění rozsudku není patrné, jaké úvahy vedly krajský soud k závěru, že stěžovatel žádné nové důvody neuvedl. Z rozsáhlé judikatury Nejvyššího správního soudu k tomuto tématu (srov. například rozsudky ze dne 29. 7. 2004, č. j. 4 As 5/2003 – 52, ze dne 18. 10. 2005, č. j. 1 Afs 135/2004 – 73, publikovaný pod č. 787/2006 Sb. NSS, ze dne 14. 7. 2005, č. j. 2 Afs 24/2005 – 44, publikovaný pod č. 689/2005 Sb. NSS, ze dne 17. 1. 2008, č. j. 5 As 29/2007 – 64, nebo ze dne 25. 5. 2006, č. j. 2 Afs 154/2005 – 245) se podává, že rozhodnutí je nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů, například není-li zřejmé, jakými úvahami se soud řídil při naplňování zásady volného hodnocení důkazů či utváření závěru o

skutkovém stavu; dále z jakého důvodu nepovažoval za důvodnou právní argumentaci v žalobě; proč považoval žalobní námitky za liché, mylné nebo vyvrácené; proč subsumoval skutkový stav pod zvolené právní normy. Dalším důvodem nepřezkoumatelnosti rozhodnutí může být případ, kdy soud opomněl přezkoumat některou ze včas uplatněných žalobních námitek či obsahuje-li odůvodnění rozsudku toliko převzaté pasáže z publikovaného judikátu v jiné, skutkově i právně odlišné věci, aniž dále rozvádí dopad převzatých závěrů na konkrétní souzený případ a na samotné rozhodnutí ve věci. Krajský soud se na str. 4 a 5 napadeného rozsudku srozumitelně a konkrétně vyslovil, proč nepovažoval stěžovatelem tvrzené důvody za nově uplatněné. V tomto ohledu mu tak nelze ničeho vytknout.

Pokud stěžovatel uváděl, že se obává pronásledování z důvodu národnosti, příslušnosti k sociální skupině a pro zastávání určitých politických názorů, nelze než konstatovat, že toto tvrzení nikterak nekonkretizoval ve vztahu ke své osobě, a proto se jím Nejvyšší správní soud nemůže blíže zabývat. Lze tak jen konstatovat, že otázkou existence relevantních důvodů pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu se žalovaný zabýval v prvním řízení o udělení mezinárodní ochrany; ve druhém řízení již k meritornímu posouzení těchto důvodů vůbec nedošlo, a to z důvodů výše uvedených. K tomu se dodává, že stěžovatelem uváděné skutečnosti o členství ve straně *YEKITI*, které uvedl až v řízení soudním, považuje Nejvyšší správní soud za účelové, neboť je stěžovatel mohl uvést již v prvním řízení vedeném o mezinárodní ochraně. Stejně tak se zdejší soud staví i k tvrzení stěžovatele, že byl pro svou politickou angažovanost pronásledován, že byl syrskými orgány vyslýchán, mučen a nucen k výpovědi. V prvním řízení o udělení mezinárodní ochrany stěžovatel navíc vypověděl, že nikdy nebyl nijak politicky aktivní.

Pokud jde o opět jen obecné konstatování stěžovatele, že v řízení před soudem došlo k pochybení při provádění dokazování, nemůže Nejvyšší správní soud než konstatovat, že se jím pro jeho nekonkrétnost nemohl nijak blíže zabývat.

Nelze dále přijmout stěžovatelovo tvrzení, že bylo povinností žalovaného, aby v pochybnostech shromáždil všechny dostupné důkazy, které by *věrohodnost* výpovědi stěžovatele vyvrátily či zpochybnily. Tento právní názor vyplývá z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 12. 2005, č. j. 6 Azs 235/2004 – 57, nicméně vůbec nemůže na stěžovatelův případ dopadat, neboť posouzení jeho žádosti nebylo postaveno na posouzení jeho výpovědi jako nevěrohodné; bylo pouze konstatováno, že stěžovatel neuvedl žádné nové skutečnosti, které by svědčily ve prospěch přípustnosti opakovaně podané žádosti o udělení mezinárodní ochrany.

Stěžovatel v kasační stížnosti rovněž argumentoval institutem doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu a tvrdil, že mu v případě návratu do vlasti hrozí mučení, trest smrti, či dlouholeté vězení. Institut doplňkové ochrany, a to ještě velmi obecně, stěžovatel poprvé zmínil až v doplnění žaloby ze dne 27. 3. 2008 a dále pak v replice k vyjádření žalovaného ze dne 14. 7. 2011. Pokud stěžovatel fakticky až v řízení o kasační stížnosti rozhojnil svou argumentaci o existenci důvodů podřaditelných pod ustanovení § 14a zákona o azylu, nic mu v tom principiálně nebránilo, neboť Nejvyšší správní soud je, při respektování zásady *non-refoulement*, povinen vždy přihlédnout k případným důvodům doplňkové ochrany, pokud by indikovaly pro žalobce hrozící vážnou újmou v zemi

původu. V kontextu tvrzení, která stěžovatel uplatnil, však nic nenasvědčuje závěru, že by se o takový případ mohlo jednat v dané věci. Stěžovatelem tvrzené důvody se, s ohledem na celý průběh řízení, nejen jeví jako účelově uplatněné, ale zejména nejsou nikterak konkretizovány k jeho osobě. Stěžovatel vůbec neuvedl, z jakého důvodu by mu hrozilo mučení, či trest smrti.

Zohlednění skutečností indikujících aktivaci zásady *non-refoulement* bez ohledu na to, zda vůbec byly namítány, tedy bez ohledu na obsah kasační stížnosti, je namístě tehdy, pokud *„by byly dány důvody k ochraně žalobce před hrozící vážnou újmou v zemi původu, které žalovaný nezohlednil za situace, kdy již nepřichází v úvahu žádné další řízení, v němž by mohla být ochrana poskytnuta. Poznatky k tomu zpravidla vyplývají z vyjádření žadatele v žádosti nebo při pohovoru a ze skutečností zjištěných o zemi původu v řízení či známých z jiných řízení, či známých obecně. Pokud tedy soud má k dispozici poznatky o tom, že žadateli o azyl je nezbytné poskytnout doplňkovou ochranu podle § 14a zákona o azylu, neboť její neposkytnutí by bylo narušením zásady non-refoulement a ochranu již nelze poskytnout v jiném řízení, rozhodnutí žalovaného zruší, aniž by taková skutečnost musela být žalobou výslovně namítána. (...) Ve věcech mezinárodní ochrany totiž existují mezinárodní závazky, které je třeba respektovat (...). Soud tedy musí nad rámec žalobních bodů respektovat princip non-refoulement vyplývající z Ženevské úmluvy a i z čl. 3 evropské Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod.“* (usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 3. 2011, č. j. 7 Azs 79/2009 – 84, publikované pod č. 2288/2011 Sb. NSS). Nejvyšší správní soud je tedy při obecné známosti aktuální vnitřní bezpečnostní situace v Sýrii povinen vyhodnotit, zda jsou dány důvody pro neaplikování ustanovení § 75 odst. 1 s. ř. s., tedy zda má přihlížet i ke skutečnostem relevantním pro možné udělení doplňkové ochrany, které vyšly najevo až po vydání žalobou napadeného rozhodnutí.

Zdejší soud k tomu v rozsudku ze dne 22. 4. 2011, č. j. 5 Azs 3/2011 – 131 uvedl, že *„[k]rajský soud je povinen se odchýlit od § 75 odst. 1 s. ř. s. a přihlížet i ke skutečnostem relevantním z hlediska mezinárodní ochrany, které vyšly najevo až po vydání žalobou napadeného rozhodnutí, tehdy, pokud by v daném případě neshledal dostatečné záruky k tomu, že budou tyto nové skutečnosti posouzeny v novém správním řízení k tomu příslušným správním orgánem z hlediska respektování zásady non-refoulement a že bude mít žadatel o mezinárodní ochranu možnost dosáhnout soudního přezkoumání tohoto nového rozhodnutí dříve, než by mělo dojít k jeho navrácení do země původu. Tuto otázku je třeba posuzovat vždy individuálně, tedy vzhledem ke konkrétní situaci daného žadatele o mezinárodní ochranu. (...) Dostatečné záruky pro respektování zásady non-refoulement budou dány v případě, že bude vzhledem ke konkrétním okolnostem věci zcela zřejmé, že žadatel bude mít možnost podat novou žádost o mezinárodní ochranu (§ 3 odst. 2 ve spojení s § 10 odst. 2 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu) a že tato nová žádost bude přípustná (§ 10a zákona o azylu).“* Tyto závěry platí nejen pro krajské soudy, ale jsou závazné i pro postup Nejvyššího správního soudu.

Vzhledem k obecně známé aktuální změně bezpečnostní situace v zemi původu stěžovatele, není důvodu pochybovat o tom, že se jedná o skutečnost, která může mít z hlediska naplnění podmínek doplňkové ochrany dle § 14a zákona o azylu relevanci, přičemž stěžovatel ji, objektivně vzato, nemohl uplatnit již v předchozím řízení před žalovaným.

Jelikož stěžovatel, ač mu bylo uděleno správní vyhoštění, není nijak omezen na své svobodě, nic mu nebrání v tom, aby neprodleně poté, co obdrží tento rozsudek zdejšího soudu, učinil u příslušného útvaru cizinecké policie nebo v přijímacím středisku (viz § 3a zákona o azylu) prohlášení o mezinárodní ochraně. Za této situace bude žalovaný povinen umožnit mu, v souladu s § 10 zákona o azylu, podat novou žádost o mezinárodní ochranu (novelou zákona o azylu, provedenou zákonem č. 379/2007 Sb., byla z § 10 zákona o azylu vypuštěna dvouletá lhůta, před jejímž uplynutím nebylo možné opakovaně žádat o mezinárodní ochranu). Pokud stěžovatel podá novou žádost o udělení mezinárodní ochrany, kterou bude opírat o změnu bezpečnostní situace v zemi původu, která vyšla najevo v nynějším řízení před Nejvyšším správním soudem, bude žalovaný povinen posoudit tuto žádost jako přípustnou minimálně v rozsahu takového tvrzení, a to právě z důvodu existence mezinárodního závazku *non-refoulement*, který musí být respektován.

V této souvislosti je vhodné upozornit žalovaného na nejnovější judikaturu zdejšího soudu, dle které podmínky pro zastavení řízení podle § 25 písm. i) zákona o azylu, je třeba zkoumat z hlediska všech forem mezinárodní ochrany, tedy i z hlediska důvodů pro poskytnutí doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu (rozsudek ze dne 8. 9. 2011, č. j. 7 Azs 28/2011 – 74). V citovaném rozsudku se uvádí, že *„i v případě, kdy azylově relevantní důvody uváděné žadateli v řízení o udělení mezinárodní ochrany byly nepřípustné, nezbavuje to ministerstvo povinnosti zabývat se i situací v zemi původu s ohledem na zprávy, které má k dispozici. Je tomu tak proto, že důvody pro udělení doplňkové ochrany mohou být zcela nezávislé na žadatelem uváděných důvodech opuštění země původu, a ani se o nich, na rozdíl od pracovníka ministerstva, které má k dispozici zprávy o zemi původu, nemusí dozvědět. Řízení pak lze zastavit pouze tehdy, bude-li ministerstvem shledáno, že situace v zemi původu je v době posuzování podmínek pro zastavení řízení taková, že nic nenasvědčuje tomu, že by hrozilo žadateli nebezpečí vážné újmy.“*

Lze tak uzavřít, že ač v dané věci existují, z hlediska mezinárodní ochrany, nové relevantní skutečnosti, které nebyly v řízení před žalovaným zohledněny (neboť se v té době ještě nestaly), má stěžovatel dostatečné právní záruky pro to, že mohou být dodatečně posouzeny k tomu příslušným správním orgánem v novém správním řízení, pokud takové řízení vyvolá. Případné nové rozhodnutí o takové žádosti by pak podléhalo soudnímu přezkumu.

Pouze pro úplnost lze dodat, že i kdyby stěžovatel novou žádost o udělení mezinárodní ochrany nepodal, není možné za daných okolností realizovat jeho správní vyhoštění na základě stávajícího rozhodnutí o vyhoštění. Takový postup by byl totiž v rozporu s § 120a odst. 2 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (zákon o pobytu cizinců), dle něhož *vzniknou-li důvody znemožňující vycestování cizince po dni nabytí právní moci rozhodnutí o vyhoštění, policie vydá nové rozhodnutí ve věci* (§ 101 správního řádu – pozn. NSS), *po vyžádání nového závazného stanoviska Ministerstva vnitra*. Případně nově vydané rozhodnutí o vyhoštění stěžovatele by bylo (po vyčerpání řádných opravných prostředků ve správním řízení) taktéž možné napadnout správní žalobou. Pokud by Ministerstvo vnitra v závazném stanovisku dospělo k závěru, že vycestování stěžovatele není možné, bylo by poté povinno mu podle § 33 odst. 3 zákona o pobytu cizinců vydat vízum k pobytu nad 90 dnů za účelem strpění pobytu na území.

Z výše uvedeného je zřejmé, že ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu poskytuje dostatečnou odpověď na všechny přípustné námitky podávané v kasační stížnosti. Za této situace Nejvyšší správní soud konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele.

Nejvyšší správní soud tedy shledal kasační stížnost nepřijatelnou; proto ji podle § 104a s. ř. s. usnesením odmítl.

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 3 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s., podle nichž žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byla-li kasační stížnost odmítnuta.

Krajský soud stěžovateli k jeho žádosti ustanovil zástupce z řad advokátů; náklady řízení v tomto případě hradí stát (§ 35 odst. 8 s. ř. s., § 120 s. ř. s.). Náklady nynějšího řízení o kasační stížnosti spočívají v odměně za jeden úkon právní služby (sepsání kasační stížnosti) v částce 200 Kč [§ 7, § 9 odst. 3 písm. f) a § 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu, ve znění pozdějších předpisů] a v náhradě hotových výdajů v částce 300 Kč (§ 13 odst. 3 téže vyhlášky); celkem tedy 2400 Kč. Vzhledem k tomu, že advokátka prokázala, že je plátkyní daně z přidané hodnoty, zvyšuje se tento nárok vůči státu o částku odpovídající dani, kterou je advokátka povinna z odměny za zastupování odvést podle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů. Částka daně vypočtená podle § 37 odst. 1 a § 47 odst. 4 citovaného zákona, činí 480 Kč. Ustanovené advokátce se tedy přiznává odměna v celkové výši 2880 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do šedesáti dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 15. prosince 2011

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu